

Doelen van beoogde maatregelen voor moerasvogels

Voor de broedvogels roerdomp, woudaap, grote karekiet, porseleinhoen en zwarte stern zijn maatregelen nodig om het leefgebied uit te breiden omdat de huidige populaties van deze soorten (veel) lager zijn dan het de instandhoudingsdoelen voor deze soorten. De planuitwerking moet het treffen van maatregelen in Stichts Ankeveen, het centrale deel van Hollands Ankeveen West, Kortenhoef west, Loenderveense Plas en/of Loosdrechtse Plassen mogelijk maken. Dit afhankelijk van de resultaten van een pilot die Natuurmonumenten dit najaar uitvoert in Kortenhoef, het beschikbare budget en de te verwachten beheerbaarheid van gebieden. Voor deze vier gebieden gezamenlijk worden de volgende doelen nagestreefd:

- aanleg van 2 km stromingsriet met een breedte van 10 m t.b.v. grote karekiet, woudaap, roerdomp en purperreiger;
- herstel 20 tot 25 ha open landschap (ook randvoorwaardelijk voor het succes van andere maatregelen).

De gebieden Polder Achteraf en De Put worden zelfstandig door Vereniging Natuurmonumenten voorbereid en uitgevoerd. Daar wordt onder meer de aanleg van 18 ha dynamisch moeras met lage helofyten nagestreefd.

Dit leidt (afhankelijk van het wel of niet meerekenen van de bijvangst van andere projecten) tot het volgende doelbereik:

- 40 tot 100 % van de N2000-instandhoudingsopgave voor grote karekiet;
- 40 tot 70 % van de N2000-instandhoudingsopgave voor woudaap;
- 100 % van de N2000-instandhoudingsopgave voor roerdomp;
- 20 tot 30 % van de N2000-instandhoudingsopgave voor zwarte stern;
- 60 tot 100 % van de N2000-instandhoudingsopgave voor porseleinhoen.

De beoogde maatregelen hebben ook een positief effect voor purperreiger. Hoewel de populatieomvang van de purperreiger net op het instandhoudingsdoel zit, is het ook wenselijk voor deze soort maatregelen te nemen om het leefgebied te vergroten.

Overwegingen voor de aanpak van de planuitwerking

- De provincie Noord-Holland (directie B&U) begeleidt de planuitwerking. Het projectmanagement, de projectbeheersing en de begeleiding van het adviesbureau is in handen van een projectleider van BU/BG van de provincie.
- BWZ heeft een aantal optionele realisatiestrategieën geschetst voor de planuitwerking. Deze strategieën variëren voor wat betreft:
 - *timing*: moment waarop een aannemer wordt gecontracteerd) en koppeling met andere projecten;
 - *wijze van uitvoeren*: zelfstandig of als onderdeel van één van de andere projecten onder het Gebiedsakkoord of de NNN-realisatie.

Te doorlopen procedures bestuurlijke toestemmingen

Uit een vergunningencheck voor de beschreven maatregelen in Stichts Ankeveen, het centrale deel van Hollands Ankeveen West, Kortenhoef west, Loenderveense Plas en/of Loosdrechtse Plassen het volgende:

- Alle maatregelen passen binnen de bestemmingen van de vigerende bestemmingsplannen. Een bestemmingsplanwijziging is dus niet nodig.
- Voor elk deelgebied moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Dit geldt hoofdzakelijk voor het ophogen en/of ontgraven van gronden, het aanleggen, dempen of verleggen van waterlopen en het kappen van bomen of verwijderen van houtige opslag.

- In overleg met het bevoegd gezag moet worden nagegaan of en voor welke maatregelen een watervergunning nodig is dan wel kan worden volstaan met een melding.
- Alle maatregelen houden verband met of zijn nodig voor het beheer van het Natura2000-gebied en het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. De maatregelen passen in de kernopgave 4.12 'herstel van grote oppervlakten/brede zones overjarig riet, inclusief waterriet'. Er wordt geen kwalificerend hoogveenbos (H91D0) gekapt en er wordt gewerkt met ecologische werkprotocollen. Onder deze voorwaarden is geen passende beoordeling nodig en geldt er ook geen m.e.r.-plicht. Wel is het noodzakelijk een ecologische voortoets en stikstofberekening uit te voeren waarbij wordt getoetst of met het uitvoeren van de maatregelen de gunstige staat van instandhouding in het geding komt. Daarnaast is het voor de aanlegfase van belang een ecologisch werkprotocol op te stellen.
- Voor de ontgronding in Stichts Ankeveen geldt een meldingsplicht.
- In grondwaterbeschermingsgebied geldt een meldingsplicht in het kader van de Provinciale Milieuvordering wanneer voor grondkerende constructies palen dieper dan 3 meter in de grond worden aangebracht.

Voor de Loosdrechtse Plassen geldt aanvullend op het bovenstaande dat een archeologisch bureauonderzoek noodzakelijk om na te gaan of in het gebied archeologische of cultuurhistorische waarden aanwezig (kunnen) zijn.

Naast de bovengenoemde permanente vergunningen zullen ook tijdelijke vergunningen moeten worden aangevraagd voor de uitvoering van de werkzaamheden. Deze worden in de planuitwerkingsfase in beeld gebracht.

Benodigd onderzoek

- *KLIC-melding*: Waar gegraven of geplagd wordt, zal een KLIC-melding worden gedaan om te bepalen of er rekening moet worden gehouden met de ligging van kabels of leidingen.
- *Archeologisch onderzoek*: In de vigerende bestemmingsplannen is voor sommige percelen sprake van een dubbelbestemming Waarde – Archeologie archeologisch (bureau)onderzoek. Voor zover hier ingrepen zijn gepland, is archeologisch onderzoek noodzakelijk.
- *Quickscan flora en fauna*;
 - Voorafgaande aan de uitvoering van maatregelen, worden de effecten ervan op beschermde habitats en soorten in beeld gebracht en afgestemd met het bevoegd gezag (natuurtoets t.b.v. een eventuele Wnb-vergunning). Waar het gaat om het kappen van bos is het belangrijk om aan te tonen dat er geen kwalificerend hoogveenbos (H91D0) wordt gekapt.
 - Afhankelijk van de omvang van de maatregelen kan het nodig zijn een ecologisch werkprotocol op te stellen. Het protocol ziet erop toe hoe er wordt omgegaan met beschermde soorten, waaronder ook soorten waarvoor OVP is aangewezen, zoals de Noordse Woelmuis. Voor de beschermde soorten moet hoe dan ook aan de zorgplichtvereisten worden voldaan.
 - Verder is het belangrijk om te bezien of de beheertypen op de ambitiekaart van het provinciaal Natuurbeheerplan moeten worden aangepast. Dat zal in dat geval voorafgaande aan de uitvoering maatregelen moeten gebeuren middels een GS-besluit.
 - *In Stichts Ankeveen* komt de groenknolorchis voor. De groeiplaatsen van deze soorten moeten vooraf in kaart worden gebracht en in de uitvoering worden ontzien.
 - Tijdens de Verkenning is zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van kwalificerende habitats die niet mogen worden aangetast. Ten behoeve van de vergunningaanvraag dienen de contouren van deze habitats nogmaals vergeleken met de plaats waar maatregelen worden getroffen. Waar nodig dient de begrenzing van de percelen waar maatregelen worden getroffen daarop te worden aangepast.
- *(Water)bodemonderzoek, grondmechanisch onderzoek en grondbalans*
 - Voor verzet van grond en bagger zijn drie onderzoeken noodzakelijk:

1. hoogtemetingen en peilingen voor het bepalen van een grondbalans met een nauwkeurigheid van 10%;
 2. verkennend (water)bodemonderzoek en partijkeuringen² voor het bepalen van de kwaliteit van de vrijkomende materialen (grond, plagsel, kraggemateriaal etc.) en die van de ontvangende bodem;
 3. analyse van onder water toe te passen materialen voor wat betreft mogelijke negatieve effecten op de waterkwaliteit.
 4. Effecten van maatregelen zoals maaiveldverlaging; verwijderen van opslag en stobben frezen op de oppervlaktewater kwaliteit.
- In *Kortenhoef* start dit najaar een pilot 4 ha om te bezien of het nat rietland is te creëren door bosopslag te verwijderen, stobben te frezen en het terrein daarna lokaal te verlagen. Speciaal punt van aandacht is het opdrijven van de nieuwe bodem a.g.v. gewichtsverlies door kappen en lokaal te verlagen. Afhankelijk van de resultaten wordt bezien of het noodzakelijk is om ook in Stichts Ankeveen pilotgewijs aan de slag te gaan.
 - Voor de ontsluiting in *Stichts Ankeveen* moet de sloot naar de loswal worden gebaggerd. De milieuhygiënische en civieltechnische kwaliteit van de bagger moet worden onderzocht. Het gebruik van puingranulaat in natuurgebieden is recent in negatief daglicht komen te staan door de aanwezigheid van met name plastic. Hieraan worden kwaliteitseisen gesteld.

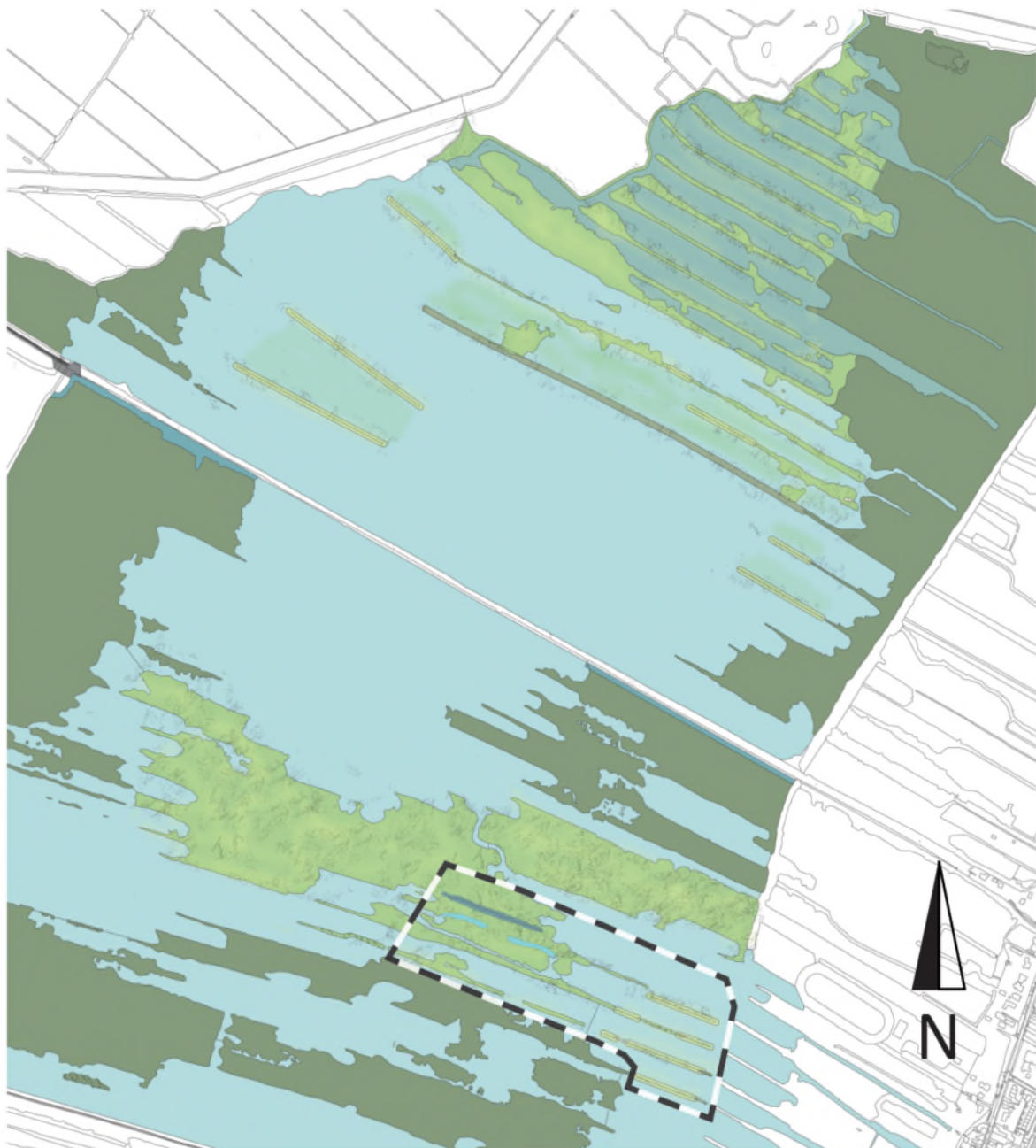
Projectorganisatie

De projectorganisatie in de planuitwerkingsfase blijft op hoofdlijnen ongewijzigd ten opzichte van de voorgaande fasen. Aanvullend op de Programmaorganisatie Oostelijke Vechtplassen en de in dat kader afgesproken sturings- en verantwoordingslijnen, wordt dit project als volgt georganiseerd:

- De provincie Noord-Holland levert *een projectleider*. De projectleider stuurt de planuitwerking aan. De projectleider is verantwoordelijk voor het realiseren van de eindrapportage en de integriteit van de gegevens opgenomen in tussenrapportages aan de Regie- en Stuurgroep.
- Een *kernteam* met vertegenwoordigers van de gemeente Wijdmeren, provincie Noord-Holland, Vereniging Natuurmonumenten en AGV/Waternet bewaakt de voortgang van de planuitwerking, adviseert over te doorlopen, formele procedures en bereidt (via de Regiegroep en de Stuurgroep) bestuurlijk te nemen besluiten voor.

² Per 1 oktober 2019 bestaat een verplichting voor PFAS-onderzoek bij partijkeuringen van grond dan wel baggerspecie. Op 29 november 2019 is een geactualiseerde versie van het tijdelijk handelingskader beschikbaar gekomen.

Legenda

	Herstel legakker.		Baggeren watergang.
	Ontwikkelen waterriet.		Graven nieuwe watergang.
	Houtige opslag en bomen verwijderen.		Zone eerste fase inrichtingsmaatregelen.
	Bestaand bos behouden.		Experimenteren met opengraven petgaten.
	Beheer en onderhoudpad versterken.		Zone tweede fase inrichtingsmaatregelen. Houtige opslag verwijderen i.c.m. petgaten graven voor ontwikkeling waterriet.
	Inrichting permanente losplaats beheer en onderhoud.		Petgat plaatselijk opengraven en rillen plaatsen voor tegendruk.
			Plaatselijk verlande petgaten opengraven met een flauw olopende inhamen.

Figuur 1. Tijdens de verkenning uitgewerkte maatregelen voor centraal deel Hollands Ankeveen en Stichts Ankeveen

- Een werkgroep met natuurmedewerkers en ecologen van de betrokken overheden, de vogelwerkgroep en Natuurmonumenten begeleidt de planuitwerkingsfase inhoudelijk. Daarbij denkt de werkgroep mee over de uitwerking van maatregelen door het adviesbureau en beoordeelt het de door het bureau opgeleverde producten.

- Een *werkgroep met bevoegde gezagen* om ervoor te zorgen dat de juiste informatie wordt verzameld voor de aan te vragen vergunningen en de vergunningaanvragen op de juiste manier vorm en inhoud krijgen.
- Het in te huren *adviesbureau* stelt de eindproducten van de planuitwerking op. Hiervoor verzorgt het bureau de voorbereiding, begeleiding en verslaglegging van sessies en overleggen met relevante stakeholders. Het adviesbureau verwerkt de resultaten daarvan in haar producten en legt ze voor aan de werkgroep met ecologen.

Publieksparticipatie

Bij aanvang van de planuitwerking worden de kernboodschappen en Q&A's van de uitgevoerde verkenning geactualiseerd. In een SOM-matrix worden de belangrijkste issues, belangen, invloed en participatieniveaus worden vastgelegd. Op basis van de planning wordt een participatiekalender gemaakt, die wordt ontsloten via een vaste projectpagina. Het in te schakelen adviesbureau wordt opdracht gegeven om een communicatie- en participatieplan op te stellen, met als uitgangspunt dat belangenorganisaties, omwonenden en andere belanghebbenden ruimschoots gelegenheid krijgen om mee te denken over de uitvoering van maatregelen. Dat kan bijvoorbeeld middels:

- Verdiepende sessies voor belangenorganisaties en omwonenden die willen meedenken;
- Inloopavonden voor omwonenden en andere geïnteresseerden;
- Keukentafelgesprekken eventuele pachters, omwonenden en andere individueel belanghebbenden;
- De vaste [projectpagina](#).

Meekoppelkansen en klanteisen worden vastgelegd in een dossier. Daarin komen ook aspecten terug, die volgen uit:

- de maandelijkse (online) kernteambijeenkomsten met Natuurmonumenten, Waternet en de gemeente Wijdmeren;
- de tweemaandelijkse afstemmingsoverleggen met de bevoegde gezagen;
- de zeswekelijkse afstemmingsoverleggen met de projectleiders van:
 - o de NNN-realisatie in Kortenhoef en Ankeveen;
 - o de NNN-realisatie in Weersloot;
 - o het baggerwerk fase 3;
 - o realisatie van KRW-doelen;
 - o beheersing exoten.

Kostenraming en financiering realisatie van maatregelen

BWZ Ingenieurs schat de kosten voor maatregelen in Stichts Ankeveen, het centrale deel van Hollands Ankeveen West, Kortenhoef west, Loenderveense Plas en Loosdrechtse Plassen op € 7,4 mln incl. BTW. Hiervoor is een taakstellend budget beschikbaar van:

- € 2,17 mln incl. BTW, die nog resteert van het oorspronkelijke budget (€ 2,6 mln) na aftrek van de kosten voor de uitgevoerde verkenning;
- € 2,9 mln incl. BTW vanuit de Regeling specifieke uitkering Uitvoeringsprogramma Natuur (SPUK) mits alle verplichtingen voor de realisatie van maatregelen uiterlijk in 2023 worden aangegaan.

Vandaar dat bij aanvang van de planuitwerking keuzes nodig zijn welke gebieden op korte termijn (2022 – 2024) worden uitgevoerd en welke daarna. Polder Achteraf en De Put worden vanuit andere middelen gefinancierd. In de planuitwerkingsfase wordt in overleg met Natuurmonumenten onderzocht of fiscaal voordeel is te behalen door het tijdelijk vestigen van een zakelijk recht op de terreinen waar maatregelen worden getroffen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van ervaringen die in de provincie Zuid-Holland zijn opgedaan.

Duurzaamheid

De producten van de uitgevoerde verkenning bevatten voorstellen om de duurzaamheid van maatregelen te verhogen. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan het verbeteren van de biodiversiteit en aan het hergebruik van materialen en grondstromen. Tijdens de planuitwerking wordt een duurzaamheidsessie georganiseerd en wordt bezien:

- hoe de CO₂-uitstoot verder is te beperken;
- hoe het energieverbruik is te beperken en eigen opwek is te maximaliseren;
- of en hoe de klimaatbestendigheid van het project is te verbeteren.

